

BİNGÖL GENÇ MİLLET BAHÇESİ

Murat Nehri ve tarihi Genç Köprüsü'nün Bingöl Genç Millet Bahçesi'nin ana hatlarını belirleyen referans noktaları olduğunu belirten Arş. Gör. Alperen Meral ve Doç. Dr. Doruk Görkem Özkan, projede mevcut bitki dokusu korunarak yapıya uygun bir tasarım yapıldığını söylüyor. //

“Günümüzde dönüşen kent morfolojisi içerisinde açık mekânlar, yapılaşma baskısıyla karşı karşıya kalan konumlar hâline gelmiş ve giderek yok olma eğilimine girmiştir. Kentin sosyal, ekolojik ve ekonomik sürdürülebilirliği konusunda denge oluşturmayı hedefleyen açık mekânlar kapsamında millet bahçeleri önemli rol oynamaktadır.

Arş. Gör. Alperen Meral
Bingöl Üniversitesi, Ziraat Fakültesi,
Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Bingöl Genç Millet Bahçesi'nin projelendirme aşamasında öncelikle Genç ilçesinin Bingöl ve yakın çevresiyle ilişkileri değerlendirilmiştir. Sonrasında ilçenin çevresel olanakları, tarihsel ve kültürel özellikleri dikkate alınarak proje alanı özelinde analizler gerçekleştirilmiştir. İlçe Murat Nehri vadisinde 1.712 kilometrekarelik alan üzerinde kurulmuş olup kuzeyinde Bingöl merkez, doğusunda Solhan ilçesi, güneyinde Diyarbakır'a bağlı Kulp-Lice-Hani ilçeleri, batısında ise Elazığ'a bağlı Arıcak-Palu ilçeleriyle

Doç. Dr. Doruk Görkem ÖZKAN
Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman
Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü

çevrelenmiştir. Genç ilçesinin toplam sınır uzunluğu 194 kilometre, deniz seviyesinden yüksekliği ise 1.125 metredir. Bingöl içerisinde nehir ve çay varlığı bölgede mikro havzaların oluşumunda etkili olmuştur. Özellikle proje alanı yakın çevresinden geçen Murat Nehri ve oluşturduğu havza alanı yerel bitki örtüsünün zenginliğini sağlamakta ve iklim çeşitliliğinin oluşmasını etkilemektedir.

Proje alanı 50.916 metrekaredir. İlçe merkezinin batısında yer alan proje alanı Bingöl ve çevre illerle ulaşımın sağlandığı D-900 kara yolu yanında ve Murat Nehri'nin güneyinde yer almaktadır. Alanın suya yakınlığı etkinlik bağlamında çeşitlilik sağlamaktadır. Kara yolunun ilçe merkezine direkt bağlanan kara yoluna yakın olması proje alanına ulaşımın kolay olmasını sağlamaktadır. Bunların dışında projenin yapılacağı konumla ilişkili olarak Çapakçur havzası, güneşin doğuşu, Kralkızı Kalesi, Sebeterias Kalesi, tarihi Urartu Yolu, tarihi Genç Köprüsü gibi çevresel, tarihsel ve kültürel özellikler tasarıma veri oluşturmuştur.

MURAT NEHRİ VE TARİHİ GENÇ KÖPRÜSÜ

PROJEYE REFERANS OLUŞTURDU

Bingöl Genç Millet Bahçesi sınırında yer alan Murat Nehri ve tarihi Genç Köprüsü projenin ana hatlarının belirginleşmesinde referans oluşturmuştur. Günümüzde tarihi Genç Köprüsü'nün proje alanıyla bağlantısı bulunmamakta ve dolayısıyla bu köprü kullanılmamaktadır. Proje alanında ilk odaklandığımız nokta bu aksı yeniden yaşatmak ve görsel olarak proje alanı ile köprü aksı arasındaki sürekliliği sağlamak oldu. Bu amaçla köprü doğrultusunda mevcut olan alle ağaçlarından da yararlanılarak kültür aksı oluşturulmuştur. Daha sonra bu aks üzerinde yöresel ürünler nişi kurgulanmış ve bu aksın canlı, hareketli bir aks olarak işlenmesi amaçlanmıştır. Ana kültür aksı aynı zamanda proje alanının doğu girişini oluşturmuştur.

Projenin mekânsal kurgusu bu aks ve Murat Nehri'ne doğrusal ulaşım aksları kapsamında oluşturulmuştur. Bu doğrusal ulaşım aksları hem Murat Nehri seyir teraslarını oluşturmuş hem de yeşil alan kademelenmesi sağlamıştır. Projenin odak noktasında millet kıraathanesi (750 m²), mescit ve açık alanları kurgulanmıştır. Mevcut olan bitki dokusu tamamen korunmuş ve buna uygun tasarım gerçekleştirilmiştir. Proje alanında çocuk oyun alanları (900 m²), egzersiz alanı (210 m²), çok amaçlı etkinlik çayır (2120 m²), yöresel ürünler nişi (238 m²), bisiklet yolu (570 m), koşu yolu (603 m), soğuk piknik alanları, tematik bahçeler, meyve bahçesi ve 14 adet bisiklet park yeri tasarlanmıştır.

TARİHSEL VE KÜLTÜREL SÜREKLİLİK SAĞLAYAN AKS

Proje kapsamında ekip olarak ilk eskizleri oluşturmaya başladığımızda hepimizin odaklandığı nokta, mevcut alleleri korumak ve bu aksı tarihi Genç Köprüsü'yle görsel olarak bağlamak oldu. Bu hem tarihsel süreklilik hem de üzerindeki yöresel ürünler nişi ile kültürel süreklilik sağlayacak bir akstı. Bunu oluşturmak ve projenin uygulama aşaması tamamlandığında bu aksta yürüdüğümüzü düşünmek en hoşumuza

giden detay oldu. Bunun dışında projede kurgulanan sosyal odak yaklaşımını da bizim için öncelik verdiğimiz detaylardan biri olmuştur.

MİLLET BAHÇELERİ BİRER BELLEK MEKÂNINA DÖNÜŞECEKTİR

Öncelikle, hızlı kentselleşme sonucu açık mekânların azalması ve bu mekânların kente ve kullanıcılarına sunduğu olanaklar göz önüne alındığında millet bahçelerine yönelik çalışmaların hızla ilerlemesi ülkemiz ve milletimiz için çok sevindirici. Fiziksel ve sosyal hiçbir engel olmadan kentin tüm kullanıcılarına hizmet etmeyi amaçlayan bu mekânlar, içerisinde çeşitli etkinliklerin gerçekleşmesine olanak sağlayarak hatıraların, anıların oluşturduğu birer bellek mekânına dönüşecektir. Bu sayede toplum olma duygusunun gelişeceği, kentler için büyük değer oluşturan kimlik mekânları oluşturulacaktır. Millet bahçelerinin bu örneklerdeki statüye ulaşabilmesi için, ekolojik, fiziksel, sosyal ve ekonomik boyutlarıyla sürdürülebilir olması şarttır. Bunun ilk adımının da proje sürecinde çevresel özelliklerin dikkate alındığı, geçmişle izler barındıran, kullanıcı ihtiyaçlarını karşılayabilecek olanaklar sunan mekânsal organizasyonlar oluşturmaktır."